

tí vit ongar bókmentir hava. Vit hava tómt glógvandi tos, men andsliv er einki. Tað hevur ongan tíð verið meiri æskukalt enn nú. Og tað, ið kemur úr úrheiminum eru >chokolaturomanir< úr vikublæðunum og stuttleikabókunum.

Øll tey sum halda, at eitt land krevur andsliv og bókmentir eiga tí av øllum alvi at livga andslivið, satt og friskt andsliv, og draga bókmentirnar upp úr durvi heldur enn at stýggja einhvønn burtur, ið hug hevði at skapt okkurt.

Minstaløn til fiskimenn.

I byrjanini av krígunum vóru fiskimenn illa fyrri, tí vinnusáttmálarnir viðvíktu bara fiskiskipi, ið menn fóru frá yvir til at flyta fisk.

Hesin nýggi vinnuháttir var ikki bert uttan sáttmála, men hann tók eisini bert ein litlan part av fiskimønnum í sína tænastu.

Úrslitið av hesum var, at fiskimenn góvu seg til siglingarnar fyrri eina spottløn. Onkur hevði bjóðað seg til siglingarnar fyrri einans 100—200 kr. um mánaðin bara fyrri at sleppa burtur úr arbeiðis- og innløguloyss forbannilinum.

Javnaðarmenn reistu so málið um lóggávu fyrri at verja fiskimannin. Samráðingarnar um hetta varð ein lóggáva, sum tryggjaði siglingsmonnum minstuløn og góðar procentir av yvirskotinum.

Henda lóggáva hevur verið mett sum hin besta, ið fiskimaðurin til ta tíð hevði fingið.

F. F. hevur lagt inn á ting áheitan um at avtaka verkbands- og verkfallslógina.

So sum landið liggur í dag við tí ógvuliga dýra og stóra nútímans nýggja fiskiflota, vit hava fingið okkum og sett alla okkara múgvu í veð fyrri er tað hættisligt at fara út í stríð.

Javnaðar- og sjálfstýrisbólkurin lægdu tí tíðliga í hesi tingsetu fullfíggað uppskot um at veita fiskimønnum eina minstuløn tryggjaða.

Uppskotið hjá javnaðarmønnum kom ikki óbroytt ígjøgnum, men í høvudsheitunum varð tað samtykt á tingið.

Tað samtykta uppskotið verður uppførtikið her:

Bráðfengis fyriskipanir fyrri Føroyar um stovnan av Lønjavningargrunni fyrri skipsfiskimenn.

§ 1.

Settur verður á stovn grunnur, nevndur Lønjavningargrunnur skipsfiskimanna, til at tryggja lön føroyskra skipsfiskimanna. Fyrirseti grunnsins er: Tórshavn.

§ 2

Goldið verður til henda grunn 1 % av söluvirðinum av øllum fiski, ið við skipi er veiddur frá 1. jan.

til 31. december 1947 og 1) verður útfluttur sum feskur fiskur ella saltfiskur, 2) umskipaður frá føroyskum veiðiskipi til fluttingskip í havn uttan fyrri Føroyar, 3) uppskipaður sum saltfiskur til virkan til klippfisk ella aðra virkan. Tollur, frakt og landingskostnaður verður at draga frá söluvirðinum. Tann gjøllari fyriskipan gjaldinum viðvíkjandi verður givin stýri grunnsins upp í hendi at gera, tó so at landsnevndin skal góðtaka hana.

Av fiskifarmum, ið avroknaðir eru eftir galdandi sáttmálum, sum tryggja minstuløn, verður ikki goldið tað í hesi grein nevnda gjald til grunnin, um tilsamans er latið meiri í minstuløn enn tað úrsetta procentið. Um minni ella einki er latið, eigur grunnurin munin.

§ 3.

Stýri grunnsins verður 3-manna-nevnd, og velur Løgtingið ein lim, fiskimannafelagini ein og Reiðarafelagið og Trolarafelagið ein lim. Stýrið setir roknskaparførara, ið innheimtar tey í § 2 nevndu gjöld. Hann verður løntur av grunninum. Roknskapurin verður at grannskoða av roknskapargrannskoðara Løgtingsins og at leggja fyrri tingið til góðtákingar.

§ 4.

Allir, sum skulu svara gjald til grunnin, hava skyldu at geva grunninum neyðturvulgar upplýsingar, fyrri fyrra hálvár 1947 innan 1. september 1947 og fyrri seinra hálvár innan 1. februar 1948. Hálvárgjöldini, ið falla til gjaldingar 1. september 1947 og 1. febr. 1948, verða at senda roknskaparføraranum, og kunna, um tey ikki verða goldin eftir at hava verið kravd einaferð, verða innheimtað við panting.

Gjöld, sum ikki eru goldin í seinasta lagi í mánað aftaná gjald-dagin, verða at renta við 1/4 % fyrri hvønn byrjaðan mánað aftaná gjald-dagin.

Fiskimenn, bestumenn og skiparar, sum á fiskiskipi fyrri alla veiðitíðina ikki hava veitt fyrri 500 kr. upp á mánaðin, kunnu úr grunninum fáa peningaviðbót til at fáa teirra mánaðarløn upp í henda pening.

Útjavningarviðbótin verður latin eins væl til menn í samveidu og í sjálvdrátti.

Um maður verður sjúkur um-borð, og sjúkan verður váttað av lækna ella skipara, eigur hann lønarviðbót samsvarandi teim annars galdandi reglum.

§ 5.

Innan 1. februar 1948 skulu teir, sum halda seg hava rætt til løn-javningarviðbót úr grunninum, skrivliga venda sær til grunnin og viðleggja uppgærd.

§ 6.

Um útjavningargrunnurin ikki rækkur til, skal Løgtingið lata upp

í eina helvt av tí peningi, ið 1 % gjaldið gevur, og verður av hesum ikki nóg mikil peningur til at javna lønina upp í 500 kr., verður hon at lækka í tann mun, sum hon fæst býtt úr grunninum.

Um peningur verður til avlops í grunninum, tekur Løgtingið avgerð um, hvussu hann verður at nýta.

§ 7.

Henda fyriskipan kemur í gildi beinan vegin og geldur árið 1947 út.

Tað, sum javnaðar- og sjálfstýris-bólkurin vildu hava aftrat, var, at allar avrokningar skuldu verða kannaðar av veksperum, at tingið ikki bara við 1/2 % aftrat grunnsins 1 % fult út skuldi tryggja fiskimønnum minstulønina, at minstulønin skuldi verða tryggjað fyrri tíðina millum hvørja ámynstr-ing og avmynstr-ing.

Men tað samtykta kann tó sigast at vera eitt hitt størsta framstig, fiskimenn lønliga hava vunnið.

Seyðurin.

Nógva staðni fær seyðurin ikki strá av jørdini, sum nú er stætt, og tí mugu vit geva meir enn nakran tíð áður.

Hoyggj minskar í stórum hjá mongum og fyrri at drýggja um tað eiga vit at geva kraftfóður aftur at tí.

Vit kunnu geva neytunum um helvt minni hoyggj. enn vænt er, tá tey fáa kraftfóður aftur í staðin. Lundshandið hevur blandað kraftfóður ið gevur ca. 107 fóður-eindir pr. 100 kg.

Hvussu nógva ein skal geva seyði av hvørjum slagi verður tí eftir sum mann eigur hoyggj til.

Best var um seyðurin fekk 1/2 kg hoyggj og 100 gram kraftfóður pr. seyð pr. dag.

Vit kunnu eisini geva 1/4 kg av hoyggj og so 120—150 gr. kraftfóður ella meir.

Men seyður sum ikki er vandur við kraftfóður, kann bliva bleytur um hann fær í meira lagi av tí, og í minna lagi av hoyggj, serliga tara seyður. Gevi heldur í minna lagið av kraftfóðri, inn til hann hevur vant seg við tað.

Tað ið um ræður er, at bera so í band, at eingin seyður fer í raki ella hungri, so vitt tað stendur í mannsmaht, at forða tí.

Sum ofta er skriva fyrr, vit hava ikki loyvi til tað hvørki fyrri Gudi ella monnum.

Seyðhúsinu eru ikki bert hent og tøk hjá seyði at standa í, tey eru beinleiðis fóður sparandi. Tí, er rætt atborði, so fer litið hoyggj undir traðk tá givið er inni og har til krevur seyður, sum má standa úti í ringum veðri, væl meira fóður enn hann ið koma kann í hús.

Sjúrður Patursson, seyðaráðgevi.

FOSSAMÁLIÐ

Hetta mál hevur nú í langa tíð verið til vidgerðar á Løgtingi. Eitt stórt fyrir-veikandi arbeiði er gjørt.

Seinasta summer var heildarprojekt, ið útarbeidd var av ingeniørkantórinum, sent til kanningar hjá >Norges vassdrags- og elektricitetsvesen<, sum gódtók projektid; men hækkaði kostnaðarætlanina frá 6,6 til 8,2 mill. kr.

At Løgtingið enn ikki hevur tikið endaliga støðu til málið sigst at koma av at danska elektricitetsráðið, ið eisini hevur havt sama projektid til kanningar, fyrst nú hevur avgreitt málið.

Tað er einum og hvørjum greitt, at tað er lögtingsingeniør Fonsdal, sum eigur størstu æruna at at hetta mál er nátt so langt sum tað er — men nú kann ein lesa í norskum bløðum hesa fragegn:

>Som driftbestyrer ved Kongsberg kommunale elektrisitetsverk har verket styre innstillet som nr. 1, Harry Fonsdal, fylkesingeniør på Færøylene, nr. 2 Margido Stauff, Troms fylkes kraftforsyning og som nr. 3 Rolf Bjarnar, Vestpland komm. kraftforsyning. Det var 15 søkere til stillingen.<

Tað er nú at ynskja, at Løgtingið í hesi setu tekur eina avgjørd og positiva støðu til elektricitetsmálið — soleiðis at vit ikki missa aftur av landinum eina arbeidskraft, sum aðrir kappast um at fáa. Vit treingja hardliga til kvalificer-adar menn í øllum føri, men eina mest í hesum, og tí vóna vit, at vit ikki missa harra Fonsdal, men at hann verður at halda fram við arbeiðinum her.

Hjálp

til neyðstødd eysturriks børn

Sum øll vita, er tað stór neyð í teimum kriggsherjaðu londunum, og hóast tað er torført hjá vaksnum at klára seg, er tað nógvar ferðir verið hjá børnum. Í stórbýnum WIEN eru tað sostatt børn í tiggjútusundtali, sum í mánaðar ikki kunna koma út fyrri dyr, tí tey hava ikki klædnaplagg upp á kroppin.

Og her er tað, at vit biðja tygum rætta eina hjálpanði hond. Tygum hava óivað nakað av brúktum klæðum, sum tygara børn eru vaksn frá. Sjálvt um tað er stoppað og bætt, vil tað koma væl við hjá teimum, sum einki eiga. Hosur, buk-ur, kjólar, troyggjur, undir-klæðir og skógvar, alt verður mót-tikið við gleði.

Gerid so væl at leita millum tygara gomlu klæðir og sendið okkum tað, sum tygum ikki nýta.

Skuldi tygum ikki átt nøkur gomul klæðir, men kortini vilja vera við at hjálpa, vilja vit við tøkka imóti tygara gávu í peningi, sum so verður nýttur at keypa klæðir fyrri.

Føroya Reyði krossur vil býta tað, sum innkemur til tey neyð-støddu Wienar børnini.

Og eitt aftrat: *Skjót hjálp er dupult hjálp.* Gerið so væl at senda tygara gávu skjótast gjørligt.

I forhond tøk, og minnst til, at alt kann nýtast. Hvussu litið tað enn er, so vil tað gleða ein litlan Wienar-drong ella -gentu.

Gerið so væl at lata ein av undirritaðu fáa tygara gávu.

Johan Ziska, Richard Bugatsch, Harry S. Johansen.